

EBA STRATEEGILISED PRIORITEEDID

1. EBA on haldusnõukogu ja järelevalvenõukoguga kokku leppinud organisatsiooni põhiprioriteedid 2021. aastaks ning on järjepidevalt lähtunud nendest prioriteetidest käesolevas programmis. COVID-19 (koroonaviiruse) pandeemia puhkemine on ühiskonnale ja pangandussektorile tekitanud olulisi koheseid probleeme. Sellest tulenevalt on EBA 2020. aasta tööprogrammi kohandatud, arvestades seda keskkonda, käsitledes koheseid probleeme, täites samas olemasolevaid volitusi ja viivitades mõnega. Lisaks vaatas EBA üle oma 2021. aasta kava, prioriseeris uuesti oma ülesanded ning tuvastas uue horisontaalse prioriteedi, et käsitleda COVID-19 pandeemia tagajärgi.
2. Vaatamata selle erakordse olukorra põhjustatud raskustele tegutseb EBA 2021. aastal tõhusalt, et täita õigel ajal kõik kaasseadusandjatelt saadud volitused. Üks 2020. aasta tööprogrammi põhikohandusi oli kogu ELi hõlmava stressitesti edasi lükkamine 2020. aastast 2021. aastasse, et võimaldada pankadel keskenduda oma põhitegevusele ja tagada selle järjepidevus ning toetada kliente pandeemia alguses. Kogu ELi hõlmav 2021. aasta stressitest on keske tähtsusega, et hinnata, kui säilienõtked on finantseerimisasutused edasistele ebasoodsatele turuarengutele, mis eriti asjakohane 2021. aastal COVID-19 kriisi kontekstis.
3. EBA tegevus hõlmab EBA järgmise aasta tulemusel, mis tuginevad EBA määruses sätestatud ülesannetele ning asjakohastele ELi pangandussektori õigusaktidele. Need hõlmavad ülesandeid, mis tulenevad ESA läbivaadatud õigusaktidest ning hiljutistest praegusele majandusolukorrale reageerimiseks tehtud regulatiivsetest muudatustest.
4. Selle dokumendi koostamine on äärmiselt vajalik, et määrata EBA 2021. aasta tegevuse fookus ja see, kuhu ta peaks vahendeid eraldama. Konkreetsed prioriteedid ja tähtajad peab EBA järelevalvenõukogu juhatuse ettepaneku alusel heaks kiitma enne 30. septembrit 2020.
5. Olles teadlik praegusest keerulisest majandusolukorrast, on EBA valmis kohandama oma tegevust veel rohkem, kui seda nõuavad COVID-19 kriisist tulenevad erakorralised vajadused, tagades samas oma peamise ülesande säilitada tugev usaldatavusraamistik, et soodustada finantsstabiilsust ning hoiustajate ja klientide kaitset.
6. Tööprogrammis määratakse ka võimalikud tulevikus parandamist vajavad valdkonnad, sh praeguste volituste võimalik muutmine või pikendamine. Need muudatused sõltuvad õigusaktide muudatustest ja EBA juhtorganite heakskiidust.
7. Programmis järgitakse ka EBA aastateks 2020–2022 määratletud liidu strateegilisi prioriteete, milleks on ärimudelite kestlikkus ja asjakohased juhtimisstruktuurid. Konkreetselt on neid käsitletud II strateegilises prioriteedis (kogu ELi hõlmava EBA stressitestimise raamistiku läbivaatamine ja ajakohastamine), III prioriteedis (ELi integreeritud andmekeskuseks saamine, paindlike ja ulatuslike analüüside tegemise tõhustatud tehnilise suutlikkuse võimendamine) ja horisontaalses prioriteedis (usaldusväärse ja tõhusa juhtimistava ja hea käitumise kultuuri loomine finantseerimisasutustes).

8. Selles tööprogrammis kasutatakse esimest korda hiljuti loodud proportsionaalsuse nõuandekomiteelt saadud sisendit. Proportsionaalsuse nõuandekomitee üks ülesanne on anda soovitusi, kuidas parandada tööprogrammi, et võtta arvesse konkreetseid sektoris valitsevaid erisusi. Esimesel tegevusaastal esitas komitee EBA järelevalvenõukogule soovitustega kirja, milles oli välja valitud viis teemat, mille osas komitee esitas proportsionaalsusmeetmete võimaliku tõhustamise ettepanekuid. Need on i) investeerimisühinguid käsitlev direktiiv ja määrus, ii) läbivaadatud SREPi suunised, iii) sisemise juhtimissüsteemi suunised, iv) nõuetelevastavuse uuringu maksumus ning v) keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide avalikustamise vormid. Proportsionaalsuse nõuandekomitee sisendit arvestatakse 2021. aasta tööprogrammi täitmisel ning komitee hindab seda järeilmärkustes, mis lisatakse EBA 2021. aasta aruandele.

2021. aasta konkreetsete prioriteetide määratlemine

I. Riskivähenduspaketi kasutuselevõtu ja tõhusate kriisilahendusvahendite rakendamise toetamine

9. 2021. aastal on endiselt põhiprioriteet uue kapitalinõuete direktiivi / kapitalinõuete määruse, pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi ning investeerimisühinguid käsitleva direktiivi ja määruse õigusaktide pakettide rakendamine, millega antakse EBA-le uusi volitusi eesmärgiga tugevdada täiendavalt ELi pankade ja investeerimisühingute säilenõtkust ja kriisilahenduskõlblikkust. 2019. aasta lõpus sai EBA üle 100 uue volituse. Paljud neist volitustest peavad olema täidetud vähem kui kahe aasta pärast. Ülejäänud on kas korduvat laadi, kajastades EBA rolli ühtsete eeskirjade hea ja ühtse rakendamise jälgimisel ELis, või võttes arvesse tulevikku suunatud perspektiivi, mille kohaselt EBA tegutseb esindajana, kes jälgib ja nõustab.
10. EBA täidab oma volitusi vastavalt 2019. aastal seatud ja eri tegevuskavades sätestatud prioriteetidele. Uutes turu- ja vastaspoole krediidiriske lähenemisviiside tegevuskavas¹ antakse põhjalik ülevaade EBA tulemustest selles valdkonnas ning kirjeldatakse EBA kavatsusi, lähtudes uute lähenemisviiside sujuva rakendamise tagamisest ELis. EBA avaldas ka riskivähenduspaketi tegevuskava², mille volitused keskenduvad peamiselt juhtimise ja tasustamise, riskide kontsentreerumise, kriisilahenduse ning aruandluse ja avalikustamise valdkondadele. Lisaks volituste järjendamisele ja nende prioriseerimise põhjendamisele on tegevuskavade eesmärk pakkuda esialgne volituste käsitus koos mõne poliitikasuunise ja selle tegevusega aitab EBA muuta Euroopa ühtsed eeskirjad terviklikumaks ja proportsionaalsemaks ning pangandussektori arengute kajastamiseks sobivamaks.

¹ <https://eba.europa.eu/eba-publishes-its-roadmap-for-the-new-market-and-counterparty-credit-risk-approaches-and-launches-consultation-on-technical-standards-on-the-ima-under>

² <https://eba.europa.eu/eba-publishes-its-roadmap-risk-reduction-measures-package>

11. Lisaks koostab EBA tehnilisi standardeid, suuniseid ja aruandeid, et toetada investeerimisühingute uue usaldatavusnõuete täitmise korra õigeaegset rakendamist³. Selle uue sihtotstarbelise ja kohandatud korra puhul kasutatakse peamisi parameetreid, näiteks valitsetavate varade kogumahtu või igapäevaseid kauplemisvooge, et tuvastada nendest ühingutest tulenevad riskid, millele kehtivad klientidele ja turgudele avaldatavate riskide tõttu esimese taseme omavahendite ja teise taseme omavahendite nõuded. Muud aspektid, näiteks likviidsusnõuded, riskide kontsentreerumise piirmäärad, kauplemistegevusest tulenevad riskid ning aruandluse ja avalikustamise nõuded, on samuti olulised, et tagada neid teenuseid kasutavatele investoritele terve keskkond.
12. EBA tegutseb jätkuvalt ka selle nimel, et suurendada ELi pangandussüsteemi kahjumikatmisvõimet. Pankade kriisilahenduskõlblikkus on paranenud alates pankade finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse direktiivi vastuvõtmisest ning sellele on kasulikud täiustatud õigusnormid. EBA tagab õigusraamistiku valmimise, esitades komisjonile eelkõige mitu regulatiivset tehnilist standardit, mille eesmärk on tagada omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõuete asjakohane kehtestamine ja aruandlus. Toetudes viimaste aastaste kogemusele ning maksimeerides oma põhiülesandeid ja rolli, töötab EBA välja mitmesuguseid algatusi, et hõlbustada finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse eri etappide lähenemist ja rakendamist. EBA teeb põhjalikke kriisilahenduskõlblikkuse hindamise ja takistuste tuvastamise tavade analüüse ning teenuste ja funktsioonide kriitilise määramisel kohaldatavate kriteeriumide järjepidevuse analüüse.
13. Lisaks parimatele tavadele ja lähenemise jälgimisele hõlbustab EBA kriisilahendusvahendite kasutuselevõtmist ning vastastikmõju väärtpaperite ja konkurentsioigusega. EBA arvestab jätkuvalt finantsseisundi taastamise ja kriisilahenduse etappide vahelisi olulisi seoseid, keskendudes eelkõige finantsseisundi taastamise näitajate ja varajaste sekkumismeetmete olulistele aspektidele. Lõpuks tagab EBA, et kolleegiumid on valmis rasketeks stressiolukordadeks ning et nad käsitlevad olulisi teemasid õiglaselt ja tõhusalt, eriti seoses kriisilahenduskavade toimimise põhiaspektide, kriisilahenduskõlblikkuse takistuste kõrvaldamise ning omavahendite ja kõlblike kohustuste miinimumnõuete kehtestamisega.

II. Kogu ELi hõlmava EBA stressitestimise raamistiku läbivaatamine ja ajakohastamine

14. Tulenevalt COVID-19 puhangust otsustas EBA lükata kogu ELi hõlmava stressitesti edasi 2021. aastasse⁴, et leevendada pankade vahetut tegevuskoormust sellel keerulisel ajal, ning pikendada arutelusid raamistiku tulevaste muudatuste üle.
15. 2021. aasta stressitestimine järgib metoodika, valimi ja ajastuse osas sama struktuuri kui 2020. aasta stabiilne stressitestimine. Metoodika jääb tõenäoliselt samaks, välja arvatud mõne parandatud tehnilise vea puhul ja teatud küsimuste (mis on seotud välisvaluuta, moratoriumide ja riiklike tagatistega ning muude muudatustega määruuses) lisamisel, mis on

³https://eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Regulation%20and%20Policy/Investment%20Firms/884436/EBA%20Roadmap%20on%20Investment%20Firms.pdf

⁴<https://eba.europa.eu/eba-statement-actions-mitigate-impact-covid-19-eu-banking-sector>

muutunud kõige olulisemaks ja mida tuleb käsitleda struktureeritumalt kui korduvate küsimuste kaudu.

16. 2021. aasta stressitestimine toetab EBA tegevust seoses liidu strateegilise järelevalveprioriteediga, mis käsitleb ärimudelite kestlikkust, andes täpset kvantitatiivset ja kvalitatiivset teavet ELi pangandussektori finantsolukorra kohta.
17. EBA on hakanud kajastama struktureeritumalt pikaajalisi muutusi ning kogu ELi hõlmav stressitest on jätkuvalt mikrotasandi usaldatavusjärelevalve tegevus, mille eesmärk on tuvastada nii järelevalveasutustele kui ka pankadele avalduvad riskid, ning mis jätkab turu teavitamist pangandussüsteemi olukorrast. Eesmärk on integreerida see tegevus rohkem järelevalveprotsessidesse ja motiveerida panku veel enam oma riskijuhtimisraamistikke edasi arendama.
18. Esimeses etapis korraldas EBA mitu seminari ja ümarlauda, et arutada kogemusi ja võimalikke uusi lähenemisviise kõigi asjakohaste sidusrühmade, sealhulgas akadeemiliste ringkondade ja tööstusega. 2020. aasta jaanuaris avaldati aruteludokument stressitestimise pikaajaliste muutuste kohta, et koguda ametlikult sidusrühmadelt tagasisidet. Saadud tagasiside põhjal töötab EBA koos pädevate asutuste ja ühtse järelevalvemehhanismiga välja uue meetodika, mis võetakse kasutusele kõige varem 2023. aastal kogu ELi hõlmava stressitesti jaoks.

III. Integreeritud ELi andmekeskuseks saamine, võimendades paindlike ja ulatuslike analüüside tegemise suuremat tehnilist suutlikkust

19. Alates 2021. aastast saab EBA pakkuda välistele sidusrühmadele, sh pädevatele asutustele ja ELi seadusandjatele õigeaegsemaid ja terviklikumaid tõendus põhiseid analüüse. Kuna ELi andmekeskuse peamine eesmärk oli pakkuda terviklikumaid mõju ja proportsionaalsuse hinnanguid, eeldab EBA riiklike pädevate asutuste ja väliste sidusrühmade esitatavate andmepäringute arvu suurenemist. Koos parema esindatavusega suureneb ka riski- ja poliitikameetmete usaldusväärsus ning see aitab säilitada ELi pangandusmaastiku mitmekesisust.
20. EBAst saab andmekeskus, mis on pädevate asutuste ja üldsuses teenistuses. Nagu EBA järelevalvenõukogu kinnitanud, integreeritakse kvantitatiivsed 3. samba andmed võimalikult suures ulatuses järelevalvelise aruandluse andmetega ning EBA toimib 3. samba avalikustamise keskusena.
21. Praegu on esitatavate andmete ulatus piiratud järelevalveandmete ja alusandmetega, mis sisalduvad krediidasutuste registris ja makseasutuste registris. Seda ulatust laiendatakse peagi. Lisaks muudele nõuetele peab EBA 2020. aastal koguma kõigi pangandussüsteemide kriisilahendusandmeid. Uue kapitalinõuete direktiivi / kapitalinõuete määruse paketiga luuakse uus investeerimisühingute register ning mõningaid järelevalveandmeid kogutakse ka nende finantssektori ettevõtjate kohta. EBA suurendab oma rolli rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalves, mida teostavad riiklikud ametiasutused, ning peab

tugevdama oma rolli rahapesu ja terrorismi rahastamise riskide ning rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise järelevalvega seotud teabe kogumisel, analüüsimisel ja levitamisel. EBA kogub maksepettuste andmeid vastavalt EBA suunistele pettustest teatamise kohta. Mõju ressurssidele tuleneb andmete uurimise, levitamise ja analüüsiga seotud kanalitest ning see võib tuleneda ka ELi integreeritud aruandlusraamistiku teostatavusuuringu tulemustest. Neid lisanõudeid täidetakse kasutades sama EUCLIDI platvormi.

22. EBA andmekeskus kesksel kohal ka EBA tegevuses ärimudelite kestlikkust käsitleva liidu strateegilise järelevalveprioriteedi seadmisel, sest andmekeskus on EBA analüütilise tegevuse lähtepunkt, mida on vaja, et toetada analüütilist tegevust seoses pankade ärimudelitega.

IV. Kaasaaitamine finantsinnovatsiooni usaldusväärsele arengule ja tegevuse säilenõtkusele

23. 2021. aastal keskendub EBA jätkuvalt määrustes ja järelevalve lähenemisviisides tehnoloogianeutraalsuse tagamisele. Selleks jälgitakse arenguid ning toetatakse teadmiste ja levinud õiguslike ja järelevalve seisukohtade jagamist järelevalveasutuste vahel EBA finantstehnoloogia teadmuskeskuse ning ESA ühise Euroopa innovatsioonisoostajate foorumi kaudu temaatilise analüüsi ja võimalike poliitikameetmete abil. Konkreetsete töövaldkondade seas on platvormide loomine, õiguslikud ja järelevalvetehnoloogiad, edasine töö tegevuse säilenõtkuse arendamisel ning arusaam krüptovarade, tehisintellekti ja suurandmete arengutest.

V. Rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse juhtimise, koordineerimise ja seire taristu loomine ELis

24. ESA ülevaates on alates 2020. aastast oluliselt laiendanud EBA rolli ja missiooni rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases võitluses. EBA jätkab poliitika arendamise juhtimist ning edendab tõhusate ja järjepidevate meetmete rakendamist riiklike pädevate asutuste poolt. EBA kogub 2021. aastal kvalitatiivset ja kvantitatiivset teavet, et koostada andmebaas riiklike pädevate ametite vahelise teabevahetuse edendamiseks ja uute rahapesuvastase tegevuse kolleegiumide toetamiseks. Samuti võimaldab see EBA-l tuvastada haavatavusi ning saata riiklikele pädevatele asutustele nende uurimise ja käsitlemise taotlusi. Riskistrateegia toetab riiklike pädevate asutuste temaatilisi riskihinnanguid, et tagada ELi tasandi riskide tõhus käsitlemine.

VI. Keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide arvestamise ja maandamise poliitikate pakkumine

25. Vajadus edendada keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimise riskitegurite paremat avalikustamist, juhtimist ja riskijuhtimist on 2021. aastal suur. EBA koostab aruande keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide lisamisest asutuste ja järelevalve riskijuhtimisse, esitades keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimisriskide juhtimise, riskimaandamise ja järelevalve poliitika suunad,

näitajad ja meetodid. EBA koostab ka rakendusliku tehnilise standardi keskkonna-, sotsiaalsete ja juhtimiskeskuste avalikustamise kohta 3. sambas, esitades keskkonna (nt kliima), sotsiaalsete ja juhtimiskeskuste kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid andmeid. Lisaks toetab ja jälgib EBA turu tegevust stsenaariumianalüüsi ja stressitestimise lähenemisviiside täiustamisel, kogudes samas keskkonna ja/või sotsiaalsete eesmärkidega seotud varade usaldusväärse käsitlemise tõendeid. EBA jätkab osalemist selleteemalistes ülemaailmsetes, Euroopa ja riiklikes algatustes.

Keskendumine 2021. aasta horisontaalsetele prioriteetidele

26. Lähtuvalt horisontaalsetest strateegilistest prioriteetidest keskendub EBA 2021. aastal eriti järgmisele.

a. Finantseerimisasutustes usaldusväärse ja tõhusa juhtimistava ja hea käitumise kultuuri loomine

27. EBA tegutseb selle nimel, et juhtimise, käitumise (sh klientide kohtlemise) ning rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse ja kestliku arengu tegureid kajastatakse piisavalt asjakohastes järelevalveraamistikes, tagades eelkõige, et juhtimise ja käitumise probleeme käsitletakse piisavalt, sh finantseerimisasutuste sisekontrolliraamistike kaudu. See horisontaalne prioriteet kajastab liidu strateegilise järelevalveprioriteeti asjakohase juhtimiskorra kohta, mille järelevalvenõukogu võttis vastu 2020. aasta märtsis 2021. aasta tööprogrammide jaoks.

b. COVID-19 tagajärgede käsitlemine

28. EBA jälgib aktiivselt COVID-19 mõju ELi pankadele ja leevendab seda, edendades pädevate asutuste koordineeritud tegutsemist. EBA tõhustab varade kvaliteedi hindamist ning moratoriumide ja avaliku sektori tagatiste kasutamise seiret, et tagada riskiparameetrite jätkuv usaldusväärsus ning et pangad saaksid toetada taastumist ja tulla toime potentsiaalselt suureneva kahjumiga. Sõltuvalt pandeemia arengust ja majandustingimustest on ühtlasi äärmiselt oluline, et pankadele selgitatakse dividendipiirangute lõpetamise ajakava ja kapitalipuhvrite taastamist.

29. Lisaks on COVID-19 tõukeks, et EBA muutuks lähiaastatel täielikult digitaalseks asutuseks. Eesmärk saada digitaalseks asutuseks sisaldub juba IT-strateegias, mille järelevalvenõukogu kiitis heaks detsembris 2019. EBA tagas pandeemia ajal talitluspidevuse, kuid järgmiseks tuleb ajakohastada EBA süsteeme ja protsesse, et parandada toimivust, andmeturvalisust ning pädevatele asutustele, avaliku sektori ja muudele asutustele suunatud andmevoogu ning töötajate ohutut keskkonda, samuti muuta need säilienõukemaks.